

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

**Założenia nowego systemu eksperckiego po
uwzględnieniu części uwag nadesłanych przez
partnerów społecznych po spotkaniu w dniu
09.11.2010**

oraz uwagi

Międzynarodowego Stowarzyszenia PRZYSZŁOŚĆ MEDIÓW

ul. Chełmska 21, 00-724 Warszawa, t/f: 22 840 27 45,
e-mail: biuro@przyszloscmediow.pl, www.przyszloscmediow.pl

Przyczyny proponowanych zmian obowiązującego systemu eksperckiego

- Zarzuty wnioskodawców o przypadkowy skład komisji eksperckich wynikający z ich rotacyjnego charakteru
- Duża ilość odwołań kwestionujących skład i opinie komisji eksperckich dla dyrektor PISF
- Częsty brak woli współuczestniczenia w ocenie projektów przez twórców o uznanym dorobku i pozycji środowiskowej
- Naruszanie przyjętych standardów jakości opinii eksperckiej
- Zbyt duża ilość wniosków składanych w sesji do oceny eksperckiej grozi paraliżem systemu przyznawania dotacji
- Brak zrozumienia beneficjentów dotyczący trybu podejmowania decyzji z powodu zbyt dużej liczby pozytywnie zaopiniowanych wniosków

Założenia nowego systemu eksperckiego

Eksperci mianowani przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zostają podzieleni na „komisje stałe” i „komisję rezerwową”

Komisje stałe składają się z trzech ekspertów (łącznie 33 osoby):

- ds. filmów fabularnych (5 komisji - 15 osób)
- ds. filmów dokumentalnych (3 komisje - 9 osób)
- ds. filmów animowanych (2 komisje - 6 osób)
- ds. developmentu (3 komisje – 9 osób: animacja, dokument, fabuła)
- ds. stypendiów scenariuszowych (1 komisja – 3 osoby)

Komisja rezerwowa składa się z ok. 20 osób (fabularzystów, dokumentalistów i animatorów):

- jeśli ekspert z komisji stałej nie może podjąć się oceny projektów w sesji ze względu na zaangażowanie w jakikolwiek projekt rozpatrywany w danej sesji, powoływany do oceny jest w jego miejsce ekspert z komisji rezerwowej

Uwagi środowiskowe – do dyskusji:

Filmowi Reżyserzy i Producenci Polscy (FRiPP)

Zasada jednej kadencji: kolejna byłaby możliwa po rocznej przerwie. Takie rozwiązanie będzie zapobiegało rutynie i tworzyło zdrowy ferment twórczy. Ekspert, mając świadomość, że po roku będą podlegali tym samym regułom, z pewnością będą je tym chętniej przestrzegali.

Stowarzyszenie Film 1,2

Powołanie liderów komisji, którzy kierowaliby i byli odpowiedzialni za decyzje wydawane przez prowadzony przez siebie zespół.

Uwagi MSPM

1. System dwustopniowy

Uważamy, że słuszne jest stosowanie dwustopniowego systemu oceny projektów. Pozwoli on na wstępne odrzucenie słabszych projektów i bardziej rzetelną ocenę pozostałych. Taki system stosowany jest np. w Komisji Europejskiej i w Eurimage. Uważamy, że na pierwszym etapie wnioski powinny być oceniane przez ekspertów zdalnie, etap drugi powinna to być komisja zbierająca się razem i wyłaniająca oceny po dyskusji. Za wskazane uważamy przeprowadzanie rozmów z wnioskodawcami.

2. Jawność / anonimowość

Eksperci na pierwszym etapie mogą oceniać anonimowo, tzn. ich nazwiska nie będą ujawnione wnioskodawcom. Drugi etap oceny powinien odbywać się w komisji eksperckiej, której członkowie będą jawni.

3. Kadencje

Eksperci do każdej sesji powinni być powoływani z listy ekspertów. Przyjęcie nominacji powinno być zobowiązaniem eksperta do udziału w pracach eksperckich przynajmniej w dwóch z trzech lub czterech sesji PISF rocznie. Nominacje powinny być na okres 1 – 2 lat.

4 Eksperci

Funkcję tę powinny pełnić przede wszystkim osoby doświadczone i mające doskonałą szeroką orientację na rynku filmowym. Kategorie zawodowe ekspertów to przede wszystkim: reżyserzy, producenci, scenarzyści, dystrybutorzy, organizatorzy i selekcjonerzy festiwalu, krytycy, wykładowcy i konsultanci. Zwracamy uwagę, że wśród ekspertów Komisji Europejskiej przeważają osoby o zawodzie producenta i konsultanta.

Konsultanci filmowi to ludzie, którzy pełnili różne funkcje w branży filmowej i dobrze znają rynek, nie są ściśle związani z określoną instytucją, przez co zachowują niezależność. Ta kategoria zawodowa jest w Polsce słabo reprezentowana, ale wzrasta i warto, aby wzrastała.

Dobrze żeby wśród ekspertów znaleźli się także redaktorzy stacji TV oraz reprezentanci instytucji filmowych.

Konieczne jest, aby funkcje ekspertów pełniła duża liczba producentów, ponieważ są najszerzej zorientowani w branży filmowej i ich podstawową umiejętnością jest ocenianie projektów we wczesnej fazie rozwoju. Nie do pomyślenia jest ich wykluczenie (co padło na sali 9.02.2011) ze względu na potencjalną zbieżność interesów.

Jesteśmy gotowi przygotować listę osób rekomendowanych przez nas (za ich zgodą) jako kandydatów na ekspertów.

5. Konflikt interesów

Ekspert powinien przy ocenie każdego projektu oświadczać w imię swojego honoru o braku zaangażowania w projekt i konfliktu interesów. Tak jest w Komisji Europejskiej. Warto przywrócić znaczenie pojęciu „honor”.

6. Komisje

Proponujemy: aby komisje drugiego stopnia oceny składały się z trzech do pięciu osób (łącznie do 50 osób)

ds. filmów fabularnych 4 komisje – 20 osób (a nie 5 komisji - 15 osób)

ds. filmów dokumentalnych 4 komisje – 12 osób (a nie 3 komisje - 9 osób)

ds. filmów animowanych (2 komisje - 6 osób)

ds. developmentu (3 komisje – 9 osób: animacja, dokument, fabuła)

ds. stypendiów scenariuszowych (1 komisja – 3 osoby)

7. Przewodniczący komisji.

Zespół ekspertów podczas komisji powinien być kierowany przez reprezentanta PISF, który zna reguły i kieruje ich wykonaniem. Jest odpowiedzialny za przeprowadzenie głosowania w demokratyczny sposób.

8. Fabuła / dokument

Uważamy, że warto rozważyć zmniejszenie planowanej ilości fabuł. Fabuły powinny być rozwijane i oceniane starannie i być produkowane w wyższych budżetach. Wpłyne to korzystnie na ich jakość i potencjał rynkowy. Podkreślenia wymaga udział Polski w międzynarodowych koprodukcjach, nawet jeśli temat nie jest bezpośrednio „polski”

Proponujemy nowe podejście do finansowania filmu dokumentalnego. Polska ma obecnie niezwykle dobrą passę w tym gatunku, polskie filmy dokumentalne są nagradzane na międzynarodowych festiwalach i są prawdziwą promocją Polski. W kraju pomagają wykształcić nowe pokolenie filmowców oraz widzów. Nie do przecenienia jest także rola, jaką film dokumentalny może pełnić w edukacji. Dlatego warto produkować ich w Polsce więcej i jeszcze lepszych. Przede wszystkim powinny to być duże dokumenty, przeznaczone do kin oraz multimedialne, o wyższych niż dotąd praktykowano budżetach, łączące wymogi artystyczne oraz rynkowe. Ważny jest udział dystrybutorów od wczesnej fazy produkcji dokumentu oraz udział w międzynarodowych koprodukcjach.

Zwracamy uwagę, że w Czechach podniesiono ostatnio znacznie planowaną ilość filmów dokumentalnych do kin. Instytut Filmowy Norwegii dofinansowuje ogromną ilość dokumentów, a tylko niewiele fabuł.

Założenia nowego systemu eksperckiego

Eksperci mianowani przez Ministra Kultury ds. produkcji filmowej i developmentu będą obradować w dwóch etapach

Pierwszy etap oceny eksperckiej

Każda z Komisji I etapu ma za zadanie zakwalifikować do II etapu selekcji najlepsze projekty:

- produkcja filmów fabularnych – max 2 projekty przez każdą komisję
- development filmów fabularnych – max 5 projektów
- produkcja filmów dokumentalnych – max 5 projekty przez każdą komisję
- development filmów dokumentalnych - max 6 projektów
- produkcja filmów animowanych – max 2 filmy pełnometrażowe lub seriale, 1 średni/ krótki metraż przez każdą komisję
- developemnt filmów animowanych - max 2 projektów
- stypendia scenariuszowe – max 2 projekty

W uzasadnionych przypadkach stała komisja za zgodą dyrektora PISF może rekomendować więcej niż limit projektów.

Uwagi środowiskowe niezgodnione:

Media Desk Polska i FRiPP

Komisje eksperckie powinny móc zaakceptować więcej wniosków na development niż na produkcję (taka jest tendencja światowa, poza tym development jest tańszy i nie powinien być łączony z dotacją na produkcję – ostatnia rata).

FRiPP

Do II etapu powinny przechodzić nie 2 projekty produkcyjne fabuły, ale nie mniej niż 4 projekty (aby móc rocznie produkować ok. 40-45 filmów fabularnych).

Koło Młodych SFP i Stowarzyszenie Film 1,2

Wybór danej komisji eksperckiej powinien pozostać w gestii twórcy składającego projekt. W przypadku odrzucenia projektu, autor (wraz z producentem) powinien mieć możliwość ponownego złożenia projektu do innej komisji. W przypadku ponownego odrzucenia projekt nie mógłby być składany kolejny raz.

Uwagi środowiskowe – do dyskusji:

Twórcy filmów animowanych

Zbyt duże ograniczenia produkcji animowanej, zwłaszcza filmów średnio i krótkometrażowych. Skoro będą dwie stałe komisje, w sumie będą rekomendowane do dofinansowania w jednej sesji maksymalnie 2 filmy średnio lub krótkometrażowe. Wydaje się to być zbyt mała liczba. (**Lava Films**). Przy takich proporcjach oznacza to zanik i śmierć gatunku zwanego filmem animowanym w Polsce. (**Leszek Gałysz**). Ilość filmów średnio i krótkometrażowych dofinansowanych w ciągu roku nie powinna być mniejsza niż 20 (6-7 na sesję). (**Sekcja Filmu Animowanego KIPA**)

KIPA

powinna zostać stworzona lista script doctorów – wnioskodawcy, których projekt jest obiecujący, ale scenariusz wymaga dopracowania, powinni być zobowiązani do skorzystania z usług script doctora

Uwagi MSPM do pierwszego etapu oceny eksperckiej

1. Nie jest konieczne powoływanie komisji na pierwszym etapie. Uważamy, że na tym etapie lepiej będzie stosować system oceny zdalnej, indywidualnej i anonimowej.
2. Za ważne uważamy stosowanie punktowego systemu ocen projektów.
3. Przekazanie najlepiej ocenionych projektów do komisji drugiego etapu należeć powinno do PISF. Osoba z PISF kierująca podsumowaniem wyników ocen pierwszego etapu powinna spełniać kryteria menedżera kultury, posiadającego wiedzę zarówno merytoryczną jak i ekonomiczną oraz rynkową. Należy wzmocnić profesjonalność i autorytet osób prowadzących filmy po stronie PISF. Polski Instytut Sztuki Filmowej powinien być czymś więcej niż perfekcyjnie działającym urzędem. Niemniej ostateczna decyzja powinna pozostawać w gestii tylko i wyłącznie dyrektora PISF personalnie.
4. Uwagi do ilości projektów po pierwszym etapie:
 1. Więcej projektów kierować na development niż na produkcję. Zmniejsza to ryzyko nieudanych produkcji.
 2. Nie łączyć developmentu z produkcją w programach operacyjnych. Lepiej umorzyć film na etapie developmentu niż wyprodukować kolejny słaby film.
 3. Zmniejszyć ilość fabuł planowanych do produkcji, zwiększyć ilość dużych dokumentów.
 4. Zachować nacisk na produkcję filmów animowanych.

Założenia nowego systemu eksperckiego

Drugi etap oceny eksperckiej

W II etapie: rekomendowane projekty są rozsyłane do wszystkich członków komisji stałych oceniających dany rodzaj filmowy (fabuła, dokument, animacja).

Komisja II etapu składa się zatem z wszystkich ekspertów oceniających dany rodzaj filmowy lub z wydelegowanych przedstawicieli każdej z komisji oceniających projekty w I etapie.

Komisja II etapu uczestniczy w procesie podejmowania ostatecznych decyzji przez dyrektora PISF na wspólnym posiedzeniu.

Uwagi środowiskowe niezgodnione:

FRiPP

Komisje powinny decydować nie tylko o przyznaniu dofinansowania, ale również o jego wysokości – w ramach przedstawionych ekspertom przez PISF możliwości.

KIPA

1. Do oceny w II etapie komisje wyznaczają swoich przedstawicieli; przedstawicielstwo powinno być jest rotacyjne.
2. Oprócz listy rezerwowej ekspertów powołać listę dodatkową, specjalistów w danej dziedzinie, np. historyków, psychologów dziecięcych, którzy pełniliby funkcję konsultantów dla II etapu oceny ekspertów

Uwagi MSPM do drugiego etapu oceny eksperckiej:

1. Ostateczne decyzje

Ostateczne decyzje o dofinansowaniu produkcji filmu powinny być podejmowane personalnie przez osobę pełniącą funkcję dyrektora PISF.

Nie do pomyślenia jest, aby decyzje takie podejmowały osoby z zewnątrz (jak to padało na sali 9.02.2011), nawet jeśli byliby to wybitni twórcy. Nie byłoby bowiem żadnej możliwości rozliczenia osób postronnych wobec PISF z ich decyzji. Twórcy, szczególnie aktywni zawodowo powinni być zapraszani jako eksperci i konsultanci, script-doktorzy i członkowie gremiów oceniających przyznawanie nagród. Natomiast gospodarowanie publicznymi pieniędzmi i zarządzanie kinematografią należy zostawić osobom mającym mandat zaufania, wybranym w procedurze demokratycznej i ponoszącym odpowiedzialność polityczną. Odstraszającym przykładem zarządzania kinematografią przez czynnego twórcę jest Rosja, gdzie filmowcy podzieleni są na związanych z Michałkowem i „anty”. Podkreślenia wymaga także niebezpieczeństwo egocentrycznych ocen czynnych twórców, którzy np. zwalczają młodych rywali.

2. Kompetencje reprezentantów PISF

Należy wzmocnić kompetencje i autorytet osób zatrudnionych w PISF, aby poprzez dyskusję zarówno z ekspertami jak i dyrektorem PISF umieli wpłynąć na optymalne formułowanie ocen oraz decyzje ostateczne. Powinni być menedżerami kultury, a nie tylko perfekcyjnymi urzędnikami.

Założenia nowego systemu eksperckiego cd.

Stałe komisje ekspertów w I etapie oceny będą oceniały maksymalnie:

- 10 projektów filmów fabularnych złożonych na etap produkcji filmowej przez każdą komisję
- wszystkie projekty filmów animowanych złożonych na etap produkcji filmowej w priorytecie I (jedna komisja) i w priorytecie III (jedna komisja)
- 15 projektów filmów dokumentalnych przez każdą komisję
- komisje ds. developmentów – wszystkie wnioski złożone w danym rodzaju filmowym (fabuła, dokument animacja), po 1 komisji na każdy rodzaj

W II etapie oceny członkowie komisji stałych będą oceniali odpowiednio:

- 10 wyselekcjonowanych projektów na etapie produkcji filmów fabularnych
- 5 na etapie developmentu projektów fabularnych
- 15 wyselekcjonowanych projektów produkcyjnych filmów dokumentalnych
- 6 na etapie developmentu projektów dokumentalnych

Dla projektów filmów animowanych, dla których będą powołane pojedyncze komisje (1. etap produkcji priorytet I, 2. etap produkcji priorytet III oraz 3. etap developmentu) od razu w II etapie eksperci będą spotykać się z Dyrektorem PISF i wspólnie podejmować decyzję o dofinansowaniu dla 4 projektów na etapie produkcji pełnometrażowych filmów animowanych lub serii filmów animowanych oraz 2 średnich/ krótkich metraży animowanych oraz 2 projektów na etapie developmentu projektów animowanych

III etap stanowi posiedzenie ekspertów lub delegatów komisji z Dyrektorem PISF i ostateczna decyzja o dofinansowaniu.

Założenia nowego systemu eksperckiego cd.

Spotkania ekspertów z autorami projektu (reżyser, producent) na posiedzeniu selekcji I etapu dot. produkcji:

- w przypadku debiutów reżyserskich lub filmów drugich spotkanie jest obowiązkowe (musi być na nim obecny także opiekun artystyczny),
- w pozostałych przypadkach – spotkanie wyłącznie na życzenie Komisji (producent jest powiadamiany przez PISF o takim zaproszeniu),
- w wyjątkowych przypadkach Dyrektor PISF może wyrazić zgodę na spotkanie producenta z komisją ekspercką, o ile producent zaznaczy taką wolę we wniosku o dofinansowanie.

Eksperci wcześniej (po przeczytaniu projektów) ustalą między sobą telefonicznie, który projekt wymaga takiej konfrontacji i zgłoszą to do PISF.

Konsultowane stowarzyszenia i KIPA popierają ten pomysł

Założenia nowego systemu eksperckiego

Proponowany skład komisji stałych:

- 1) Reżyser (również reżyser z dorobkiem w roli producenta)
- 2) Inny reprezentant środowiska filmowego (operator, montażysta, scenarzysta, dystrybutor, itp.)
- 3) Osoba nie będąca czynnym twórcą filmowym (pisarz, dramaturg, literaturoznawca, krytyk filmowy, filmoznawca, dyrektor festiwalu)

Uwagi środowiskowe niezgodnione:

Koło Młodych SFP

Poszerzenie składu komisji eksperckich z trzech osób nominowanych na ekspertów do pięciu (ze względu na to, że trudno wyobrazić sobie np. aktorów, operatorów, montażystów, którzy na rok wyłączą się z zawodu).

FRiPP

Przeciwko obecności krytyków, filmoznawców, pisarzy, dramaturgów itp. w komisji (aby ocenić projekt filmowy, trzeba dysponować specyficzną umiejętnością jego czytania, nawet najlepszy krytyk nie jest w stanie ocenić „filmu na papierze”).

Przeciwko udziałowi w trzyosobowych komisjach aktorów, montażystów, operatorów, czyli osób, które będąc niewątpliwie znakomitymi filmowcami, nie są w stanie ocenić całości projektu tak, jak reżyserzy, scenarzyści, czy producenci.

KIPA

Komisje powinny być pięcioosobowe (z udziałem specjalistów) dla: animacji, filmu familijnego, filmu komercyjnego, filmu dokumentalnego;
Dla filmu fabularnego – komisje trzyosobowe.

Uwagi końcowe MSPM:

1. Jesteśmy za systemem punktowej oceny projektu, który stosowany jest w większości instytucji filmowych na świecie (Komisja Europejska, Eurimage, instytuty narodowe, Sundance). Jest to jedyna możliwość obiektywizacji i porównania ocen. Punktacja powinna obejmować zarówno część merytoryczną jak i finansową oraz rynkową. Wszystkie te elementy bowiem składają się na sukces dzieła filmowego.

Na sali 9.02.2011 padła propozycja o rozłączeniu tych ocen, co uważamy za nieprofesjonalne podejście do oceny produkcji filmowej.

2. Komisja etapu drugiego powinna rekomendować całościowo zarówno przyznanie dotacji dla filmu jak i wysokość tej dotacji.
3. Wskazane jest przeprowadzanie przez Komisję rozmów z wnioskodawcami drugiego etapu. Umożliwi to rzetelniejszą ocenę oraz kontakt pomiędzy filmowcami, ekspertami i decydentami
4. Padające podczas konsultacji propozycje o możliwości wyboru komisji przez wnioskodawcę są sprzeczne z zasadą prawomyślności i zaufania społecznego systemu eksperckiego, który tu projektujemy, więc nie powinny być brane pod uwagę.

* * *

MSPM, ul. Chełmska 21, 00-724 Warszawa, t/f: 22 840 27 45,
e-mail: biuro@przyszloscmediow.pl , www.przyszloscmediow.pl

Dziękuję za uwagę

**Prosimy o przesyłanie uwag dotyczących zaproponowanych
założeń nowego systemu eksperckiego po spotkaniu w kinie
Kultura w dniu 09.12.2011 – do 15.03.2011 na adres e-mail:
produkcja@pisf.pl**

**Agnieszka Odorowicz
Dyrektor
Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej**